

Sosyal Medya Teyit/Güven Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sosyal Medya Teyit/Güven Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30736>

Özet

Sosyal Medya Teyit/Güven Ölçeği, 2019 yılında Çömlekçi ve Ba?ol tarafından, bireylerin Sosyal Medya platformları üzerinden kar??la?t?klar? haber içeriklerine yönelik güven düzeylerini ve bu haberlerin do?rulu?unu kontrol etme (teyit etme) al??kanl?klar?n? ölçmek amacıyla geli?tirilmis? bir psikometrik araçtır. Ölçek, kullan?c?lar?n geleneksel medya organlar?n?n sosyal medya payla??mlar?ndan, ba??ms?z gazetecilere, fenomenlere ve ki?isel çevrelere kadar uzanan farklı kaynaklara olan güven alg?lar?n? de?erlendirmektedir. Aynı zamanda, kullan?c?lar?n haberin güvenilirli?ini belirlemek için uygulad?klar? çoklu platform do?rulama stratejilerini de kapsamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Medya, Güven, Haber Teyidi, Do?rulama Al??kanl?klar?, ?leti?im, Likert Ölçeği, Medya Okuryazarl???

Yazarlar

Mehmet Fatih Çömlekçi, Osman Ba?ol

Amaç

Ölçeğin temel amacı, h?zla yay?lan sosyal medya içeriklerine kar?? kullan?c?lar?n sergiledi?i bili?sel ve davran??sal tepkileri sistematik olarak ölçmektir. Bu amaç do?rultusunda, ölçek iki ana boyutu ele almaktadır: sosyal medya içeriklerine yönelik genel güven düzeyi ve bu güveni sa?lamak veya sorgulamak için gerçekte?tirilen aktif teyit etme davran??lar?.

Bu araç, akademik çal??malarda sosyal medya ekosisteminde bilgi yay?l?m?, yanl?? bilgi (dezenformasyon) ve medyan?n güvenilirli?i konular?nda kullan?c? davran??lar?n? derinlemesine incelemek için kritik bir ölçüm sa?lamaktadır. Ölçek, özellikle teyit al??kanl?klar?n?n medya türüne (sosyal medya içi/d???, internet/bas?) göre nasıl de?i?ti?ini analiz etme imkanı sunar.

Yapı

Sosyal Medya Teyit/Güven Ölçeği, iki temel psikolojik yapıyı ölçmek üzere tasarlanm??tır: Sosyal Medya Güveni ve Haber Teyit Al??kanl?klar?.

Sosyal Medya Güveni: Bu alt boyut (Örn: Maddeler 1-6), kullan?c?n?n farklı sosyal medya kaynaklarına (örneğin, geleneksel basın, internet gazeteleri, gazeteciler, kullan?c? tarafından oluşturulan içerikler, fenomenler ve arkadaşlar) ne ölçüde güvendi?ini de?erlendirir. Bu, kayna?n

mevruyeti ve algılanan tarafsızlığına dair bir yargıyı yansıtır.

Haber Teyit Algıkanlıklar: Bu alt boyut (Örn: Maddeler 7-10), kullanıcının bir habere ulaştıktan sonra, haberin doğruluğunu aktif olarak araştırma ve doğrulama davranışları (teyit etme) ölçer. Bu teyit süreçleri, sosyal medya içi kararlaştırmadan, sosyal medya dışı internet kaynaklarına veya geleneksel internet dışı kaynaklara kadar farklı düzeylerde incelenmektedir.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliği, Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak incelenmiştir. Elde edilen bulgular, ölçeğin hipotez edilen faktör yapısına yüksek düzeyde uyum sağladığını göstermektedir.

Uyum iyiliği indeksi Değerleri (Fit Indices) aşağıdaki gibidir, bu değerler ölçeğin güçlü bir yapısal geçerliğe sahip olduğunu kanıtlamaktadır:

χ^2/sd (Ki-Kare/Serbestlik Derecesi): $112.25/32 = 3.50$ (istenen $s^2 < 5$)

RMSEA (Yaklaşık Hata Karekök Ortalaması): 0.057 (istenen $s^2 < 0.08$)

NFI (Normlaştırılmış Uyum indeksi): 0.95 (istenen $s^2 > 0.90$)

NNFI (Normlaştırılmış Uyum indeksi): 0.95 (istenen $s^2 > 0.95$)

CFI (Kararlılık Uyum indeksi): 0.96 (istenen $s^2 > 0.95$)

GFI (Yıllık Uyum indeksi): 0.97 (istenen $s^2 > 0.90$)

AGFI (Düzeltilmiş Yıllık Uyum indeksi): 0.95 (istenen $s^2 > 0.85$)

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılığı, güvenilirlik analizleri ile belirlenmiştir. Çalıtımda, ölçeğin iç tutarlılığını yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Güvenirlik ölçütü olarak kullanılan Cronbach's Alpha değeri 0.70 eğerinin üzerinde bulunmuştur. Bu sonuç, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve ölçeğin bilimsel araştırmalarda kullanıma uygun olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirme çalışmasında, Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak ölçeğin faktör yapısı test edilmiş ve doğrulanmıştır. DFA sonuçları, ölçeğin iki faktörlü yapısını (Güven ve Teyit) veri setine mükemmel düzeyde uyum sağladığını göstermiştir.

Uyum indekslerinin (CFI, GFI, AGFI gibi) 0.95 ve üzeri değerlerde olması, modelin teorik yapısının ampirik verilerle tutarlı olduğunu güçlü bir şekilde desteklemektedir. Bu durum, Sosyal Medya Teyit/Güven Ölçeği'nin sağlam bir yapıya sahip olduğunu ve ölçmek istediği kavramları

do?ru bir ?ekilde temsil etti?ini kan?tlamaktad?r.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Özgün Ölçek Geli?tirme Çalışması)

Format: 10 maddeden olu?an, 5 dereceli Likert Ölçeği.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Sosyal Medya Kullanıcılar?

Ya? Grubu: Yeti?kinler ve Yüksekö?retim Ö?rencileri (Ara?tırmanın yapıldı??? popülasyon genellikle bu grubu kapsamaktadır.)

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, sosyal medya platformları aktif olarak kullanan bireylerin medya tüketimi ve do?rulama alışkanlıkları ölçmeyi hedeflemektedir.

Test Metodolojisi: Katılımcılar, her bir ifadeye yönelik kendi güven veya teyit etme sıklıkları 1'den (hiçbir zaman) 5'e (her zaman) kadar derecelendirirler.

Anahtar Kelimeler

Dijital Güven, Haber Tüketimi, Dezenformasyon, Yapısal E?itlik Modellemesi, Cronbach Alfa, Sosyal Medya Fenomenleri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Mevcut değil.

Ba?lı Kurulu? E-posta Adresleri: fatihcomlekci@gmail.com (Sorumlu Yazar)

Yazınma Adresi: Makalenin yayımlandı? üniversite veya sorumlu yazarın kurumsal adresi.

?zinler, Ücret ve Test Yılı?

Ölçek, akademik bir makale kapsamında 2019 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin ticari olmayan akademik kullanımları için genellikle sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Sorumlu yazar: **Mehmet Fatih Çömlekçi**.

Testin Yılı?: **2019**.

Ölçeğin orijinal makalesi ve detaylarına ulaşmak için kullanılan kaynak referansın linki:

iletisimdergisi.gsu.edu.tr.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: [sosyal-medya-teyitguven-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Çömlekçi, M. ve Ba?ol, O. (2019). Sosyal medya haberlerine güven ve kullanıc? teyit al??kanlıklar? üzerine bir inceleme. **Galatasaray Üniversitesi İleti?im Dergisi**, 30, 55-77. doi: 10.16878/gsuilet.518697

Sosyal Medya Teyit/Güven Ölçeği Maddeleri

Derecelendirme: 1= hiçbir zaman - 5= her zaman

Baslı? olarak da??t?lan gazetelerin sosyal medya payla??mlar?na güvenirim.

İnternet gazetelerinin sosyal medya payla??mlar?na güvenirim.

Tanınm?? gazetecilerin sosyal medya payla??mlar?na güvenirim.

Kullanıc?lar?n içerik olu?turdu?u mecralar?n payla??mlar?na güvenirim.

Sosyal medya fenomenlerinin sosyal medya payla??mlar?na güvenirim.

Arkada?lar?m?n/tand?klar?m?n sosyal medya payla??mlar?na güvenirim.

Sosyal medya üzerinden ula?t???m haberin do?rulu?u/güvenilirli?i ile ilgili ara?t?rma yapar?m.

Sosyal medya üzerinden ula?t???m haberi sosyal medyadaki farklı kaynaklardan teyit ederim.

Sosyal medya üzerinden ula?t???m bir haberi sosyal medya d???ndaki internet kaynaklar?ndan teyit ederim.

Sosyal medya üzerinden ula?t???m bir haberi internet d???ndaki kaynaklardan teyit ederim.